

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18

Fylke: Sør-Troms

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Børsel

Emne: Juletre og julebalm

Bygdelag:

Oppskr. av: Ludvig Hennings

Gard:

(adresse): Kongenst. Overbakken

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den ^{blest} er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja

2. Det var ein lærar i ein av heimane i bygda som stasjonerte juletrejulet. Han var lærar i Børsel på 1900 til 1902. Det er såleis rundt 30 år sidan stikklen kom.

3. Sja 2. I heimane fant ikkje juletre då denne juleten var kald og stikklen kom.

4. Balmkornet hadde heimane overalt rundt kirkensskjett. Visstnok hadde dei overalt såkalla „julestø“. Det var bilate av kongar og keisarar med dronningar, kristne biskopar o.s.l. Og ofte var i høgti jula golvet i daglegsteva strødd med hakka granbar.

5. Ja, om regel; men julestøla er meir borte. Såleis kom den tydelege keisaren borte under sine verdenskriger, og stikklen er meir og meir død ut.

6. Mange storlekar. Fra 1 meter til 1 1/2 i heimane, blivne ungdomshus og skular

7. Tjurlinga og kiler-anglabar og sjmæ
anna stas, og disúttau sá mangan stæ.
riuhos som det er pláss tí.

8. Helst borra.

9. Best þú ein gott í gólu.

10. Júlítréið sýndi kvelðsmat, og seinare
súntist mér det þum ogjoster.

11. Kvelis. Og dei vanlige júlísalmar og
þongar.

12. Tí minnt á dög júl

13. Þorra hóstir det þum regl du.

14. Þrau.

15. Eg har ein gjeldagang sett eib júlítré og
þregsmis med ein dögure smíttstipe.

16. Nei

1. Nei

2. Nei

3. Nei

4. Nei

Júldagur, Þorra haddi þar ein dall í júl.
Í dallen var ei lita kake, þringler (þarring) som
det var kalla, og sjmæ andrettling av mat.

~~Þetta~~ júldagur var þessum þeg eignum þokkurt
enkelt barn þú gáru.

Ludv. Enno

Bodal.

Eugen

Juletre og julebalm.

1. Ja.

2. Jårene 1900-1902. *gjalt skolekretsen*

3. Ja først gang i en skole, senere i heimene.

4. En halvkrona mist over bordet i dropløstuen, gran eller sinnerbar på golvet som var tre-
 kvitt. Kvitten var juleaften og skrevet
 jultavler. Det var utgjort av konger og
 keisere, Kristusbilder o. s. v. jultavlene hang
 på veggene opp for langbordet i stua.

5. På en tid var det brukelig. juletre jukset i
 alle heimene, men jultavlene, baret og balm.
 Kronene er borte. Baret var hakt smått
 med øks.

6. 1-5 natter i heimene, men adskillig støre
 på joster i skole og godsamlingsstuerne.

7. Jekten er førstelig, kopper med dropp, og skole
 og ellers andre gode ting. Stearinsjokolade.

8. Førstelig; man heldt barna, når det er med
 sterke barn.

9. For det meste på en jost på golvet.

10. Julekveld ved aftensmaten, og senere også
 ved besøk av vennerne.

11. Kulvis det også, vanlige julesalmer.

12. Til 20 dag jøl.

13. Barna høyrer det, derom ikke alt for store
 ting hang der. Slikt som kuler, søgubid og
 lignende.

14. Erne.

15. Tokogjattige bygder har det til det sidste vært nyttit og på jern, og jeg har også sett et som var dreiet i dreiebente. Det var tykkere midt, støtpe midt inn bort til rind, denne. Og det var åpne innsett. Skene var da kostere etter hvert som man nærmet seg toppen.

15. Se 14. Postalltid har jeg aldri sett noe.

16. Nei

17.

1. Nei
2. Nei Utgått her.
3. Nei.

Juldalen.

En stikk av gammel dato. Alle barna på gard. en hadde hver sin dall (laggapp) i jula. I dalen hadde de si lita heimebakt kake Kringle, og ellers smøttier av forskjellige slags.

4991